

Natalia Zdebska

Діяльність греко-католицьких релігійних товариств м. Львова у сфері соціального захисту населення у міжвоєнний період

Rocznik Lubelski 40, 115-123

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Діяльність греко-католицьких релігійних товариств м. Львова у сфері соціального захисту населення у міжвоєнний період

Działalność lwowskich wspólnot greckokatolickich w zakresie ochrony socjalnej w okresie międzywojennym

W okresie międzywojennym zwiększa się znaczenie Kościoła greckokatolickiego, w ramach którego powstało wiele wspólnot religijnych, które pełniły ważne funkcje społeczne. W artykule scharakteryzowano działalność towarzystw greckokatolickich we Lwowie w zakresie ochrony socjalnej. Te grupy to: Ochrona dla sierot imieniu Metropolity Andrzeja Szeptyckiego, Jedność, Sanatorium duchownych. Głównymi celami tych wspólnot były dostarczenie pomocy finansowej dla domów dziecka, uczniów, studentów, duchownych i ich rodzin, a także organizowanie pracy duszpasterskiej kapłanów. W tekście na podstawie dokumentów archiwalnych opisano historię i strukturę tych towarzystw, a także ich sytuację finansową.

Słowa kluczowe: Kościół greckokatolicki, towarzystwa greckokatolickie, Lwów, opieka społeczna

Міжвоєнний період в історії України характеризується зростанням ролі і значення Греко-католицької церкви в житті суспільства. Одним із важливих напрямів її діяльності у той час була підтримка соціально незахищених верств населення. До останніх слід віднести воїнів Української Галицької Армії, Армії Української Народної Республіки, інвалідів, жертв голодомору, безробітних, матерів та дітей, вбогих, безпритульних¹. Також за сприяння

1 С. Гнот, *Культура доброчинності як прояв гуманізму: Греко-католицька церква в Другій Речі Посполитій*, „Наука. Релігія. Суспільство” 2011, nr 2, с. 49–50.

Греко-католицької церкви відкривались „захоронки” (дошкільні навчальні заклади) та „захисти” (притулки для сиріт)².

Упродовж 1920–1930-их рр. митрополит Андрей Шептицький виступив ініціатором створення низки релігійних товариств, котрі займалися опікою над сиротами, надавали стипендію на навчання студентам, матеріальну допомогу малозабезпеченим сім'ям, організовували душпастирську діяльність священників, займалися поширенням церковних книг і підручників українською мовою. До таких організацій слід віднести „Захист імені митрополита Андрея Шептицького для сиріт” у Львові, товариство священників „Єдність”, а також кооперативне об'єднання „Священнича санаторія”. Важливим джерелом до вивчення історії та діяльності цих установ є статuti та протоколи засідань їх керівних органів, збережені у фонді 408 „Греко-католицький митрополичий ординаріат, м. Львів” ЦДІА України, м. Львів.

Товариство „Захист імені митрополита Андрея Шептицького для сиріт” було засноване у січні 1918 р. у Львові³, а його матеріальною базою став фонд (321 тис. крон), спеціально створений із нагоди повернення митрополита Андрея Шептицького із російського полону⁴. Членами-засновниками організації були видатні церковні та громадські діячі того часу, зокрема, митрополит Андрей Шептицький⁵, станіславівський єпископ Григорій Хомишин⁶, перемишльський єпископ Йосафат Коциловський, о. мітрат Тит Войнаровський⁷, адвокат, меценат Степан Федак⁸, академік і громадський діяч Кирило Студинський, видатний педагог о. Юліан Дзерович⁹. Головним завданням даного об'єднання було надання матеріальної допомоги притулкам для сиріт („захистам”) та дошкільним навчальнимкладам („захоронкам”), котрі діяли при монастирях під опікою чернечих об'єднань св. Василя Великого (сс. Василянки), св. Теодора Студита (сс. Студитки). Св. Йосифа (сс. Йосафатки), сестер Службниць Непорочної Діви Марії (сс. Службниці)¹⁰.

2 І. Гнип, *Участь греко-католицького духовенства в організації соціального захисту українського населення Східної Галичини (за матеріалами галицької преси 20–30-х рр. ХХ ст.)*, „Схід” 2011, nr 5 (112), с. 98.

3 Н. Федорак, *Роль громадськості Галичини в соціальному захисті української молоді (20–30-ті роки ХХ сторіччя)*, „Схід” 2009, nr 8 (99), с. 23.

4 Звіт із діяльності Ради Товариства „Захист ім. Митрополита Андрея гр. Шептицького для сиріт” у Львові. За перше 20-ліття. 1918–1938, Львів 1938, с. 3.

5 Zob. P. Тожецький, *Митрополит Андрей Шептицький*, „Ковчег. Збірник статей із церковної історії” 1993, nr 1, с. 109–121.

6 Zob. H. Сердюк, *Єпископ Григорій Хомишин мовою матеріалів слідства (за документами Галузевого Державного архіву СБ України)*, „З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ: Науковий і документальний журнал” 2004, nr 1–2, с. 451–481.

7 Zob. O. Шевченко, *Громадська діяльність Тита Войнаровського*, „Український історичний журнал” 2008, nr 2, с. 86–91; O. Шевченко, *Культурно-освітня діяльність митрополита о. Тита Войнаровського*, „Український історичний збірник” 2012, nr 15, с. 247–257.

8 Zob. З. Баран, С. Федак, [w:] *Західно-українська народна республіка. 1918–1923. Уряди. Постаті*, red. Я. Ісаєвич, Львів 2009, с. 289–306.

9 Звіт із діяльності Ради Товариства..., *op. cit.*, с. 4.

10 С. Гнот, *Доброчинна діяльність Греко-католицької церкви у 1921–1939 рр. (за матеріалами Галицької митрополії): автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидат історичних наук: спец. 07.00.01*, Львів 2003, с. 8.

Керівним органом “Захисту імені митрополита Андрея Шептицького для сиріт” у Львові була Рада, яка складалась із голови, заступника, секретаря та ще семи членів¹¹. Упродовж 1918–1938 рр. склад Ради змінювався чотири рази, попри те, головою залишався митрополит А. Шептицький, секретарем – о. В. Лициняк. До членів об’єднання за двадцять років його існування належало близько 45-ти осіб¹².

Заходи щодо організації соціального захисту згадуються у документах товариства вже на початку 1920-их років¹³. Так, член вищезгаданої інституції о. Василь Лициняк за дорученням Львівського та Перемишльського Ординаріату брав безпосередню участь у поверненні з військового табору інтернованих на території Чехословаччини бійців УГА. Через перешкоду із боку польської влади повернення до Львова вояків, а також дітей, які були в цьому ж таборі, проводилось у два етапи. У протоколах засідань Ради товариства подається інформація про кількість привезених із табору осіб (223 дітей, 123 дорослих) та їх подальшу долю. Так, дітей, котрі мали родину, було віддано до родичів, а круглих сиріт – передано до захистів у Перемишлі, Львові, Станіславі. Щодо дорослих, то ними мало опікуватися відповідне об’єднання – „Державний уряд для повороту полонених, збігців і робітників”¹⁴. Медичне обладнання та ліки, пізніше отримані із цього ж табору, були використані товариством для потреб притулків для сиріт¹⁵.

Основна діяльність „Захисту імені митрополита Андрея Шептицького для сиріт” у Львові пов’язана із опікою та наданням матеріальної допомоги сиротам у притулках, котрі перебували під опікою чернечих об’єднань. На початковому етапі своєї діяльності інституція опікувалась в основному однойменним сиротинцем „Захист для сиріт ім. митр. Андрія гр. Шептицького”, який із 1916 р. знаходився у Львові на вул. Потоцького, 95 (сьогодні – вул. генерала Чупринки, 103) при монастирі сестер Василиянок¹⁶. Ініціатива надання матеріальної допомоги вищезгаданому притулку належала о. Титу Войнаровському, провіднику “Українського епархіального комітету опіки над воєнними сиротами”¹⁷.

Починаючи із 1922 р. “Захист імені митрополита Андрея Шептицького для сиріт” у Львові виділяв із свого бюджету кошти на утримання дітей у цьому сиротинцю. До прикладу, у бюджеті організації на 1922 р. було передбачено для захисту 4 млн. польських марок¹⁸. У документах товариства вказувалось, що належне забезпечення сиріт було нелегкою справою¹⁹. Так,

11 Звіт із діяльності Ради Товариства..., *op. cit.*, с. 25–27.

12 *Ibidem*, с. 27–28.

13 Центральний державний історичний архів України, м. Львів [Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy we Lwowie; dalej: CDIAL], ф. 408: Греко-католицький митрополичий ординаріат, м. Львів, оп. 1, spr. 321, к. 9.

14 *Ibidem*, к. 10.

15 *Ibidem*, к. 13.

16 С. Цьорох, *Погляд на історію та виховну діяльність СС Василиянок*, Львів 1934, с. 157–158.

17 CDIAL, ф. 408, оп. 1, spr. 321, к. 15.

18 *Ibidem*, к. 16.

19 *Ibidem*, к. 19.

на початку 1920-их рр. на харчування впродовж місяця однієї особи у притулку необхідно було витратити 20 тис. польських марок, а всього на той час у сиротинці перебувало 155 дітей.

Слід зазначити, що в економічному житті Польської Республіки початку 20-х рр. ХХ ст. значного розмаху набула гіперінфляція, котра вплинула на фінансове становище товариства на початковому етапі його діяльності (так, у травні 1923 р. за один американський долар платили 52 тис. польських марок, тоді як у грудні того ж року – 6 млн)²⁰. Лише у 1924 р. кризові явища у фінансовій сфері вдалось подолати, коли замість польської марки до грошового обігу було запроваджено польський злотий (обмін проводився по курсу 1 злотий за 1, 8 млн. польських марок).

Інформація, подана у протоколах засідання Ради товариства, дає змогу проаналізувати, скільки коштів було виділено притулку для утримання сиріт. Наприклад, у бюджеті організації передбачались щомісячні суми: 1924 р. – 100 доларів²¹ (станом на січень 1924 р. це близько 520 злотих)²², 1925 р. – 2.5 тис. злотих²³, 1926 р. – 3.5 тис. злотих²⁴. Окрім щомісячних дотацій, “Захист імені митрополита Андрея Шептицького для сиріт” у Львові закуповував одяг для дітей. Так, у 1926 р. з такою метою було виділено 2 тис. злотих²⁵, у 1927 р. – 300 доларів²⁶ (станом на жовтень 1927 р. це близько 2670 зл.)²⁷. Також товариство при необхідності надавало притулкам гроші на купівлю вакцини із метою проведення щеплення дітей від туберкульозу.²⁸ У притулку працював лікар О. Барвінський, якому згодом організація призначила заробітну плату²⁹.

„Захист імені митрополита Андрея Шептицького для сиріт” у Львові опікувався не лише сиротами, але і тими, хто працював у захисті. Рада товариства окремо виділяла гроші на поїздки сестер Василянок до санаторію на лікування³⁰. У 1928 р. організація надала кошти на операцію та подальше лікування префекти захисту Єроніми Кахникевичівної³¹. Слід зазначити, що дане об’єднання також брало участь у процесі прийняття дітей до сиротинцю. Так, о. Т.Войнаровський запропонував товариству приймати

20 Л.О. Зашкільняк, М.Г. Крикун, *Історія Польщі. Від найдавніших часів до наших днів*, Львів 2002, с. 468.

21 CDIAL, ф. 408, оп. 1, spr. 321, k. 25.

22 У січні 1924 р. 1 долар США складав 5 злотих 18 грошів; Срібні монети Польської республіки. 1924–1932, [online] <http://ua.museum-of-money.org/view/1-yvipusksrnbikhmonet19241932rr> [data dostępu: 18 III 2013].

23 CDIAL, ф. 408, оп. 1, spr. 321, k. 28.

24 *Ibidem*, k. 33.

25 *Ibidem*, k. 31.

26 *Ibidem*, k. 35.

27 У жовтні 1927 р. 1 долар США складав 8 злотих 91 грошів; Срібні монети Польської республіки. 1924–1932, [online] <http://ua.museum-of-money.org/view/1-yvipusksrnbikhmonet19241932rr> [data dostępu: 18 III 2013].

28 CDIAL, ф. 408, оп. 1, spr. 321, k. 39.

29 *Ibidem*, k. 19.

30 *Ibidem*, k. 33, 36, 38, 40.

31 *Ibidem*, k. 37.

до притулку, перш за все, сиріт по священниках³². Однак вже потім організація відмовилась контролювати процес прийняття дітей до сиротинцю, залишивши цю функцію за Управою захисту³³. Це було зумовлено, можливо, зростанням активної діяльності товариства в інших напрямках та небажанням втручатися у виховну діяльність сестер Василянок.

Від моменту створення „Захист імені митрополита Андрея Шептицького для сиріт” надавав матеріальну допомогу сиротам з львівського притулку при монастирі св. Макрини на вул. Потоцького 95, де перебували лише дівчата. У 1928 р. на внесок члена Ради товариства ігумена Климентія Шептицького було прийнято рішення виділити кошти сиротинцю для хлопців³⁴. Для того, щоб мати змогу утримувати два притулки, організація зменшила видатки на захист при монастирі св. Макрини, а заощадженні в такий спосіб кошти використовувала на утримання хлопців у притулку при Студитській Лаврі у Львові (на Личаківському передмісті). У 1935 р. за сприяння досліджуваної нами інституції було відкрито притулок у с. Брюховичі для дітей віком до 6-ти років, опіку над яким взяли сестри Студитки³⁵. Роком пізніше у документах товариства повідомляється про надання допомоги сиротинцю, котрий знаходився у Львові на вул. Длугоша, 17 (сьогодні – вул. Кирила і Мефодія) при монастирі св. Василя Великого³⁶.

Основна діяльність „Захисту імені митрополита Андрея Шептицького для сиріт” була спрямована на матеріальне забезпечення притулків у Львові, незважаючи на організація допомагала сиротинцям поза межами міста. Слід відзначити, що така підтримка захистів мала несистематичний характер і надавалась лише на їх безпосереднє прохання³⁷. Найчастіше, організація, будучи власником деревостанів³⁸, виділяла будівельні матеріали, сіно, дерево для опалювання приміщень сиротинців, котрі діяли під опікою сестер Василянок у Вишнівчику, сестер Службниць у Станіславові³⁹. Інколи Рада товариства передавала у власність притулків земельні ділянки під будівництво нових захистів⁴⁰.

Слід звернути увагу на те, що досліджувана нами інституція надавала допомогу не лише сиротам, але і студентам та школярам. Так, у 1936–1937 рр. „Захист імені митрополита Андрея Шептицького для сиріт” у Львові виділив кошти для 13 стипендіатів, 10 із яких були галичанами⁴¹. Учні найчастіше звертались із проханням надати кошти для купівлі одягу і ліків, сплати за навчання.

32 *Ibidem*, k. 15.

33 *Ibidem*, k. 29.

34 *Ibidem*, k. 37.

35 *Ibidem*, k. 60.

36 *Ibidem*, k. 62.

37 *Ibidem*, k. 27.

38 *Ibidem*, k. 2.

39 *Ibidem*, k. 29, 31.

40 *Ibidem*, k. 15.

41 І. Комар, *Соціально-виховна діяльність митрополита Андрея Шептицького у Галичині (1900–1939)*, „Педагогічні науки” 2011, nr 15, с. 58.

Документи товариства дають змогу дослідити фінансове становище „Захисту імені митрополита Андрея Шептицького для сиріт” у Львові, від стабільності якого безпосередньо залежала діяльність даної інституції у справі опіки над сиротами. Впродовж усього часу свого існування товариство переживало період фінансової кризи, котрий припав на початок 1930-их років. Він супроводжувався згортання активної діяльності інституції, що призвело до часткового скорочення, а то й повного урізання матеріальної допомоги для сиріт⁴².

Основними джерелами прибутків даного об'єднання були дотації від митрополита та кошти від земельних ділянок і нерухомості, що перебували у власності організації. Слід зазначити, що Греко-католицька церква володіла у Галичині численними земельними угіддями – маєтностями, прибутки від яких використовувала для благодійної, культурно-просвітницької, наукової, природоохоронної діяльності⁴³.

Найбільша земельна ділянка товариства знаходилась у с. Посіч Станіславської єпархії і займала площу близько 3670 моргів (2055,20 га)⁴⁴. Для її придбання організація у 1918 р. взяла позику у „Земельному Банку Гіпотечному”, а решту необхідних коштів отримала від митрополита Андрея Шептицького⁴⁵. Спочатку ця земельна ділянка не була прибутковою, тому товариство навіть мало намір продати її підприємцям із м. Станіславова Леонові та Людвігу Кальмусам⁴⁶. Окрім того, „Захист імені митрополита Андрея Шептицького для сиріт” у Львові володів земельними угіддями у: с. Зарваниця (сьогодні – Терехівський район Тернопільської області), с. Кринос (Галицький район Івано-Франківської області), с. Лисець Старий (Тисменицький район Івано-Франківської області), м. Львові на Ялівці. Як правило, товариство планувало використовувати їх під будівництво нових притулків.

У власності „Захисту імені митрополита Андрея Шептицького для сиріт” перебували також будинки у деяких містах (Львів, Сколе, Долина) та селах (Брюховичі, Корчин). У 1921 році Адміністрація столових маєтків Галицької митрополії здала даній організації в оренду “доми і жерело в Підлютім на влаштування оселі для літників”⁴⁷. Саме на відпочинок у с. Підлюте (тепер – Рожнятівський район Івано-Франківської області) товариство виділяло кошти для сестер Василянок, котрі опікувались захистом для сиріт при монастирі св. Макрини.

„Захист імені митрополита Андрея Шептицького для сиріт” у Львові проіснував до 1939 р., саме цим роком датуються останні протоколи засідань

42 CDIAL, ф. 408, оп. 1, spr. 321, k. 43–44.

43 О. Гайдукевич, *Греко-католицька церква як національна суспільна інституція Галичини та її маєтності в 20–30-х роках ХХ ст.*, „Схід” 2012, nr 5 (119), с. 85.

44 CDIAL, ф. 408, оп. 1, spr. 321, k. 2.

45 *Ibidem*, k. 6.

46 *Ibidem*, k. 8.

47 *Ibidem*, k. 15.

керівних органів даного об'єднання⁴⁸. У документах вказано, що Рада товариства прийняла рішення розпустити організацію із причин недостатньої кількості коштів, необхідних для утримання притулків та стипендіатів, а також примусової ліквідації радянською владою більшості товариств.

Відповідно до умов конкордату 1925 р. за греко-католицьким духовенством визнавались певні соціальні гарантії з боку уряду, однак держава не забезпечувала, наприклад, гідного соціального захисту вдовам і сиротам за священниками.⁴⁹ Завдання надати допомогу священничим родинам поставило перед собою товариство греко-католицьких священників „Єдність” у Львові⁵⁰, яке діяло у 1928–1929 рр. Серед членів цієї організації були відомі священники того часу, зокрема, о. др. Іван Бучко – ректор Малої духовної семінарії, о. Григорій Костельник, о. Микола Галянт, о. Володимир Садовський, о. Петро Хомин. Головою товариства був о. Юліан Дзерович⁵¹.

У статуті даної інституції вказано, що метою об'єднання душпастирів було надання їм допомоги через: „влаштування духовних вправ для священників” (організацію душпастирської діяльності); виділення коштів; заснування шкіл та дошкільних навчальних закладів для дітей парафіяльного духовенства; видання та поширення україномовних книжок, часописів⁵². Осідком товариства було м. Львів, а його членом міг стати кожен греко-католицький священник. „Єдність”, як і всі товариства того часу, із метою управління та ефективної організації своєї діяльності, створила відповідні керівні органи: „виділ”, загальні та надзвичайні збори. Перші загальні збори інституції відбулись 23 квітня 1928 р. в приміщенні Духовної семінарії у Львові⁵³. Цікавим є те, що утворення товариства „Єдність” пов'язане із ліквідацією іншого греко-католицького об'єднання – „Святого Апостола Павла”, земельна ділянка якого була передана у власність досліджуваної нами організації⁵⁴.

Одним із завдань „Єдності” було створення садочків і шкіл для дітей священників. Кошти для реалізації даного задуму організація хотіла отримати за рахунок продажу ерекційних ґрунтів⁵⁵. Вилучені гроші планувалось використати для надання допомоги малозабезпеченим священникам, заснування навчальних закладів для майбутніх душпастирів у Львові, Стрию, Бережанах, Тернополі⁵⁶. Слід зазначити, що у архівних документах немає свідчень про те, як насправді товариство використало отримані від продажу кошти.

Об'єднання греко-католицьких священників „Єдність” у Львові поставило собі за мету поширити свою діяльність поза межами Львова. У документах товариства згадується про заснування кружків „Єдності” у Скалатському⁵⁷

48 CDIAL, ф. 408, оп. 1, spr. 321, к. 75.

49 С. Пнот, *Доброчинна діяльність Греко-католицької церкви у 1921–1939 рр....*, *op. cit.*, с. 8.

50 CDIAL, ф. 408, оп. 1, spr. 326, к. 1.

51 *Ibidem*, к. 5.

52 *Ibidem*, к. 1.

53 *Ibidem*, к. 3.

54 *Ibidem*, к. 5.

55 *Ibidem*, к. 12.

56 *Ibidem*, к. 13.

57 *Ibidem*, к. 9.

та Зборівському⁵⁸ деканатах Львівської Архієпархії. Однак збори, проведені організацією у 1929 р., свідчать про те, що вона так і не змогла розвинути активної діяльності та не виконала багатьох завдань, задекларованих у статуті⁵⁹. На даний час не виявлено документів, котрі б підтверджували існування товариства після 1930 р., тому можна припустити, що у 1929 р. „Єдність” припинила свою діяльність.

Ще одним товариством, організованим під патронатом Греко-католицької церкви, була кооперативна організація „Священнича санаторія”. Протоколи засідань керівних органів даного об’єднання, що збереглись до нашого часу, охоплюють період 1928–1938 рр.⁶⁰, котрий, ймовірно, співпадає з часом існування цих структур. Кардинал Йосип Сліпий зазначав, що метою створення та діяльності товариства була організація оздоровлення та відпочинку священників через влаштування відповідних санаторіїв⁶¹. 19 червня 1930 р. відбулось урочисте освячення митрополитом Андреем Шептицьким будинку у с. Гребенів (сьогодні – Сколівського району Львівської області), який був куплений „Священною санаторією” для втілення вищезгаданої мети. Щодо використання цього будинку, то збереглись свідчення про влаштування у ньому реколекцій духовенства⁶². Степан Гелей зазначає, що „Священнича санаторія” утримувала також бурси і захоронки⁶³, хоча у документах товариства не виявлено інформації, котра б підтвердила цю тезу.

Отож, Греко-католицька церква за допомогою низки створених нею релігійних організацій намагалась забезпечити соціальний захист для незахищених верств населення. До таких інституцій слід віднести товариства, котрі опікувались сиротами („Захист імені митрополита Андрея Шептицького для сиріт” у Львові), ставили собі за мету надавати допомогу священникам та їх родинам („Єдність”), влаштовували відпочинок та оздоровлення священнослужителів („Священнича санаторія”). Серед усіх вище перелічених організацій найбільший внесок зробило товариство „Захист імені митрополита Андрея Шептицького для сиріт” у Львові, котре надавало матеріальну допомогу у різний період чотирьом притулкам, підтримувало навчання кількох десятків школярів та студентів. Володіння нерухомим майном та постійні дотації члена і президента митрополита Андрея Шептицького забезпечували стабільність існування цього об’єднання та його реальний вклад у соціальну сферу. Товариства „Єдність” та „Священнича санаторія” були створені із метою опіки над священниками та їх родинами. Недостатнє фінансове забезпечення не дозволило цим об’єднанням розгорнути активну діяльність.

58 *Ibidem*, k. 10.

59 *Ibidem*, k. 11.

60 CDIAL, f. 408, op. 1, spr. 327, s. 13–24.

61 *Твори Кир Йосипа верховного Архиепископа і Кардинала*, t. 5, red. o. I. Хома, o. Ю. Федорів, Рим 1971, с. 375–376.

62 CDIAL, f. 408, op. 1, spr. 327, s. 18.

63 С. Гелей, *Для загального добра. Вплив української греко-католицької Церкви на становлення та розвиток кооперативного руху в Галичині*, “Дзвін”, 2003, nr 4 (702), с. 122.

Попри це існування товариств сприяло згуртуванню духовенства та організації душпастирської праці священнослужителів.

.....

The Activities of Greek Catholic Religious Societies in the City of Lvov in the Field of Social Welfare during the Interwar Period

During the interwar period the importance of Greek Catholic Church increased: it initiated the establishment of many religious communities whose task was to perform many important social functions. The article presents the activities of Lvov's Greek Catholic religious societies in the field of social protection (welfare). These societies were: "Protection for Orphans on behalf of Metropolitan Bishop Andrzej Szeptycki", "Unity", "Sanatorium of Priests". The main goals of those societies was to provide financial assistance to children's homes, pupils, university students, and to priests and their families, as well as to organize the pastoral work of priests. On the basis of archival documents, the study investigates the history and management structure of these organizations, their activities for social welfare, and their financial condition.

Key words: Greek Catholic Church, Greek Catholic societies, Lvov, social protection/welfare

.....